

George Bacovia - Plumb

Repere analitice

-TEME LITERARE:-

- conditia creatorului, corelata cu doua mari teme literare, iubirea si moartea (eros si thanatos);
- poezia "Plumb" este o arta poetica, prin care se ilustreaza principalele teme si motive ale universului bacovian.

-SEMNIFICATIA TITLULUI SI A METAFOREI-SIMBOL ESENTIALE:-

- plumbul semnifica senzatiile de gravitatie crescanda, de apasare extrema; spiritul nu poate rezista unui asemenea influx gravitational negativ;
- plumbul, element chimic cu greutate atomica mare, prin concentrarea maxima a fortei gravitationale, este, in plan poetic, o metafora-simbol a conexiunilor ascunse ale universului, cu posibilitatea de transcendera a materiei, de intoarcere la energiile primordiale ale lumii; se stie ca Bacovia a fost preocupat de alchimie, despre care Mircea Eliade spunea ca are un caracter ""sacru" si ritual"; plumbul poate fi astfel un element chimic inzestrat cu toate calitatile magice ale transcendentei;
- potrivit lui Paracelsus (1493-1541), alchimist medieval elvetian, plumbul este "apa tuturor metalelor", deci un agent al disolutiei universale.

-TRANSFIGURĂRI POETICE:-

- simbolul cavoului de plumb: inca din poezia lui Eminescu, lumea este definita ca o "racla": "O racla mare-i lumea. Stele-s cuie/ Batute-n ea si soarele-i fereasta/ La temnita vietii." ("Demonism"); spatiul tenebros al cavoului e un motiv intalnit si la Macedonski, in "Noaptea de noiembrie", si la Baudelaire, in poeziile "Mormantul", "Mortul vesel", "Gravura fantastica" din volumul "Florile raului"; poetii simbolisti rastoarna semnificatiile mormantului ca spatiu intim, ocrotitor, cu o intreaga ilustrare in literatura, de la arhetipologia generala (Gilbert Durand) pana la poezia populara si cea a lui George Cosbuc ("Vara": "Natura, in mormantul meu,/ E totul cald, ca e lumina!");
- simbolul amorului cu "aripile de plumb" semnifica fenomenul entropie al degradarii lumii, de factura expresionista; amorul poate fi si un inger cazut, fara putere de ascensiune, cavoul devenind infern, lume inferioara. Amorul "intors", "de plumb" sugereaza imposibilitatea si refuzul dragostei;
- eul poetic e reprezentat prin amorul "de plumb", fara capacitatea de elevatie, de a se ridica deasupra mormantului, semnificand un "inger cazut" din inaltimea aspiratiilor spirituale; constiinta e separata de trupul de plumb, impovarat peste masura de vicisitudinile lumii, ramas intr-o staza unde temporalitatea s-a oprit; de aceea, aura eterica a sufletului ramane in preajma trupului, strabatand toate calvarurile existentiale si dand o reprezentare simbolista lumii reale;
- coroanele de plumb, somnul ("dormeau adanc sicriele de plumb"), vantul si frigul sunt simboluri

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

ale mortii, reprezentand senzatii premergatoare extinctiei;

- culori dominante: spatii intunecate, nota de tern, de mohorat, lipsa luminii;
- tonalitatea sunetelor: moartea este asociata cu sunetele joase (cuvantul "plumb" e alcatuit din patru consoane si o singura vocala, inchisa) sau stridente, de frecventa inalta, semnificand ruperea legaturilor materiale cu lumea cunoscuta, intrarea intr-o stare de vibratie superioara, printr-un cunoscut mecanism de rezonanta distrugatoare.
- se constituie, intr-o autentica poezie simbolista, din sugestiile simbolurilor dominante si din starea de spirit pe care o creeaza, mai intai eul liric, apoi, prin empatie, cititorul; culorilor sumbre, intunecate, li se asociaza atmosfera funebra si sentimentul de apasare si dezolare extrema in perspectiva extinctiei; fiecare detaliu material din poezie, derivat din omniprezenta plumbului, metal amorf, de culoare neagra, densificat la maximum, sugereaza moartea, somnul, escatologia individuala, tristetea, degradarea lumii; aripile ingerului sunt cazute, "atarna" greu, impiedicandu-i accesul in spatiile celeste din care s-a prabusit; vertijul produs de prezenta coplesitoare a plumbului, impactul gravitational, toate acestea sunt puse in corelatie cu ideea de moarte, tradusa prin impovararea fiintei somatice inaintea sfarsitului; impresia finala este de "inceput de sfarsit de lume", printr-o profunda degradare materiala si organica a ei; sub apasarea maxima a gravitatiei universale, fiinta umana, supusa entropiei, se transforma in materie neagra, amorfa;
- conexand metafora cu sensul versului in care apare ("Dormea intors amorul meu de plumb") si coborand la nivelul fiecarui cuvant; verbul "dormea" exprima somnul etern si linistea sepulcrala a spatiului inchis, in care nici inaltarea fiintelor spirituale, imateriale, eterice, nu mai este posibila; "amorul intors" semnifica anulara iubirii ca sentiment uman, dar si ca semn, conditie a Creatiei.

-Eseu-

In literatura romana, Bacovia este poetul simbolist cel mai autentic, dar si cu cele mai mari contraste, simbolismul sau aproape patetic combinandu-se, intr-o "tara trista, plina de humor", cu un antisimbolism nedeclarat. Volumele de poezii "Plumb" (1916), "Scantei galbene" (1926), "Cu voi" (1930), "Comedii in fond" (1936), "Stante burgheze" (1946) prezinta o lume alienata, meschina, ostila adaptarii si implinirii fiintei umane. Accentele de antisimbolism se releva in contrast cu tonurile muzicale ale lui Verlaine, din "Arta poetica", sunetele poeziei bacoviene fiind distonante, dizarmonice, sugerand o lume trista, cu putine momente de exaltare, de speranta: "Verde crud, verde crud.../ Mugur alb si roz si pur,/ Vis de-albastru si de-azur/ Te mai vad, te mai aud!" ("Note de primavara"). Temele predilecte sunt somnolenta, descompunerea generala, spleenul, monotonia, parcurile pustii, orasul fara viata; tristetea, lipsa de speranta. Pests spatii citadine si parcuri pustii, corbii trec in siruri lungi, prevestind moartea individuala sau a omenirii in genere: "Trec corbii - ah, "Corbii"/ Poetului Tradem". Culorile dominante sunt albul si negrul, galbenul, violetul, cromatica redusa, cat mai mult cu putinta, la tonurile fundamentale, la nonculori, ca expresie a reducatiei vitale a lumii. In "Decor", copacii sugereaza cadrul existential al omului devitalizat, astenizat de civilizatie: "Copacii albi, copacii negri/ Stau goi in parcul solitar:/ Decor de doliu, funerar.../ Copacii albi, copacii negri, // In parc regretele plang iar...// Cu pene albe, pene negre". "Galbenul este'culoarea deznadejdii", noteaza poetul, referindu-se la titlul uneia din poeziile sale. Reprezinta lipsa de putere, de elan vital; mai este si culoarea materiei aflate in

descompunere. Nu e de mirare ca, imediat pe scara cromatica, urmeaza griul si negrul, semnificand mineralizarea si extinctia treptata.

Obsesia pentru culoare este o tema specific simbolista, ilustrata inca din aceasta prima poezie a lui Bacovia, "Plumb", adevarata arta poetica, in care se concentreaza temele majore ale universului sau poetic. Metal gri, combinatie de galben si negru, plumbul, cu greutate atomica mare, prin consistenta materiala densificata, semnifica oboseala coplesitoare a fiintei, gravitatiea perpetua sub care se incovoie, pana in momentul inevitabil al extinctiei. Cum spune Lidia Bote, in lucrarea "Simbolismul romanesc", "decorul, oamenii, lucrurile au culoarea cenusie a plumbului, fiindca peste tot domina tristetea, apasarea, dezgustul refutat, fie pentru o lume stapanita de forte obscure, implacabile, covarsitoare, fie pentru un mediu fizic care transmite in suflet oboseala, descompunere, constiinta mizeriei iremediabile sau nostalgia dureroasa a evadarii".

Dupa "Dictionarul de simboluri", plumbul este metal saturnian, al demitizarii; Paracelsus (1493-1541), alchimist medieval elvetian, considera ca plumbul este "apa tuturor metalelor", agent deci al disolutiei universale. Cele doua strofe ale poeziei, in care cuvantul plumb este folosit de sase ori, configureaza spatiul ca un cavou universal (si Eminescu avea aceasta viziune, in "Demonism": "O racla mare-i lumea"), o metafora-simbol a mortii in care se aneantizeaza, resorbindu-se, toate fiintele. In aceasta concentrare a materiei, ca o intoarcere nesfarsita a umbrelor in increatul originar, cum pe plan cosmic, la Eminescu, universul se intoarce in golul primordial, atmosfera este funerara, plina de zgomote, reverberate la maximum, ca o prabusire de astri: "Dormeau adanc sicriile de plumb,/ si flori de plumb si funerar vestmant -/ Stam singur in cavou... si era vant.../ si scartaiau coroanele de plumb". Universul cuprins intr-o carcasa de plumb devine static, incremenit, natura moarta, cu multiple sugestii. Cavoul, sicriile reprezinta spatiul inchis, cu lipsa lui totala de orizont. Spatiul redus, ultim, tenebros al cavoului este un motiv intalnit si la Macedonski, in "Noaptea de noiembrie", si la Baudelaire, in "Florile raului", in poeziile "Mormantul", "Mortul vesel", "Gravura fantastica". Poetii simbolisti rastoarna semnificatiile mormantului ca spatiu intim, protector, cu ilustrare intr-o intreaga literatura, de la arhetipologia generala a lui Gilbert Durand pana la poezia populara si la cea a lui George Gosbuc ("Vara": "Natura, in mormantul meu,/ E totul cald, ca e lumina!"). In "Plumb", senzatia este de apasare extrema, de gravitatie crescanda; corpul, simpla alcatuire organica, nu poate rezista unui asemenea influx gravitational negativ. Culorile dominante din poezie, nota de tern, de mohorat, imaginea de scheci in graffiti, in alb si negru, toate aceste nuante ale tabloului amplifica si concentreaza la maximum senzatia de apasare, de trecere in alta dimensiune a spatiului. Sub magnetismul "sicriilor de plumb", materia vie se solidifica in stranii statui minerale.

Lumea, supusa terorii gravitationale, malefica pentru firava fiinta umana, o imbinare efemera palpitand de viata, fara prea mare vigoare, sucomba. Moartea deschide drumul spre o alta dimensiune, unde senzatiiile sunt coplesitoare. Se poate vorbi, prin urmare, de o transcendere in spatiul primordial, unde viata organica, o varianta patetica a celorlalte forme de existenta, nu are inca fiinta.

Somnul, mentionat de doua ori prin verbul "a dormi", poate fi chiar somnul eternitatii, in care se inscrie, increat inca sau "intors" catre aceasta stare, ihsusi amorul, forta universala care anima

creatia. Eul liric, in stare de imaterialitate, isi vegheaza propria moarte sau pe cea a propriului spirit, un fel de entitate superioara care contempla extinctia universala. Sentimentele, sub aceasta apasare a plumbului, se cufunda in somn: "Dormea intors amorul meu de plumb/ Pe flori de plumb... si-am inceput sa-l strig -/ Stam singur langa mort... si era frig.../ si-i atarnau aripile de plumb.". Plumbul, prin culoarea sa intunecata, mohorata, indeamna catre somn, acopera lumea cu o crusta groasa, starneste frigul primordial si se intinde pe intregul orizont, intunecandu-l. Lumea se inchide in sine insasi, supusa tiraniei mortii.

Scartaitul coroanelor de plumb, dincolo de sonoritatea lugubra, sugereaza miscarea grea a lanturilor temporale, asociata cu gravitatie sporita de intrarea eului intr-o alta dimensiune, unde se concentreaza fortele imense ale neantului. Dincolo de tristete, se contureaza imaginea lumii incovoiate sub propria-i greutate, inchisa intr-o celula de maxima rezistenta a firii. Zgomotul strident indus in subconstient prin simboluri sonore releva, in ultima instanta, un topos infernal, dominat de corzile grele ale gravitatiei si ale haosului de dinainte de aparitia materialitatii.

Aglomerarea unor detalii bazate pe repetarea simbolului dominant, "flori de plumb", "funerar vestmant", "aripele de plumb", "coroanele de plumb", reprezinta liniile de forta care apasa asupra intregului spatiu: "aripele" atarna, vantul are o directie incerta, adie frigul originar. Fiind doar limite intre care se desfasoara viata, acum frigul si intunericul, reprezentate prin culorile gri si negru, sunt doua elemente complementare care figureaza dimensiunile neantului.

In atmosfera apasatoare a cavoului, unde toate detaliile, flori, aripi, coroane, vestmantul, s-au transformat in plumb prin reflectare launtrica, vantul este unicul element "viu", dar nu pentru a pune viata in miscare, ci pentru a accentua o sonoritate lugubra, dand intregului o tenta macabra. Sonoritatea surda, spre stingere, a poeziei, data de sunetele inabusite ale coroanelor de plumb, care "scartaie" fara ecou, este sustinuta si de valoarea consonantica a cuvintelor folosite, indeosebi a termenului dominant, plumb, dar si a cuvintelor vestmant, strig, frig.

Imaginea intregului cadru este neclara si in acelasi timp pastelata, sugerand o continua miscare subterana a fortelor in dezechilibru ale universului material. Lumea subzista insa pe armonii negative, pe interferente intre intemporal si temporal, intr-o miscare comprimata a spatiului inchis in sine insusi. Amorul doarme "intors", in nemiscare si in imposibilitatea, chiar a sufletului, de a se desprinde de materialitatea grea a corpului fizic. Poezia "Plumb" evolueaza astfel spre nemiscarea absoluta, spre o abstragere totala din universul real, din lumea perceptibila a simturilor. Alterarea planurilor temporale conduce la armonia universului inchis in sine insusi, supus energiilor "grele" ale naturii primordiale.